

Fundusze Europejskie

Diagnoza potrzeb i priorytety pracodawców w polskim systemie nabywania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji

Sławomir Szymczak

Departament Pracy, Konfederacja Lewiatan

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PARP
Grupa PFR

„Better skilled”

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Diagnoza potrzeb pracodawców wraz ze **Strategią Umiejętności Lewiatana** została opracowana w ramach projektu:

„Budowanie potencjału i wewnętrznej ekspertyzy Konfederacji Lewiatan w zakresie umiejętności i kompetencji w miejscu pracy po pandemii COVID-19”

nr projektu: 101051787 — **„Better skilled”** — SOCPL-2021-SOC-DIALOG

Okres realizacji projektu: 1.09.2022- 29.02.2024

Obszar realizacji projektu: cała Polska, Bruksela

I. System nabywania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji w Polsce

**diagnoza potrzeb firm i organizacji członkowskich
Konfederacji Lewiatan
– główne wyzwania na lata 2023-2027**

Główne obszary Diagnozy

Diagnoza funkcjonowania systemu nabywania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji w Polsce była prowadzona głównie wśród firm skupionych w Radzie ds. Kompetencji i Kwalifikacji KL

I. Legislacja

Polityki publiczne

Dokumenty strategiczne

II. Rynek pracy

Prognozy

Zapotrzebowanie na umiejętności, kompetencje i kwalifikacje

III. System edukacji formalnej

Oferty edukacyjne

IV. Pozaformalny system nabywania przez pracowników umiejętności, kompetencji i kwalifikacji

Szkolenia, kursy

V. System kwalifikacji i poświadczeń

Diagnoza – obszary szczegółowe

Obszar I. Legislacja, polityki publiczne, dokumenty strategiczne

Dyrektywy unijne,
rozporządzenia, rezolucje,
zalecenia, komunikaty

Inicjatywy i dokumenty
strategiczne
KE, PE i Rady UE

Polityki, rozwiązania
w zakresie nabywania
kompetencji i kwalifikacji
w innych krajach UE

Strategiczne dokumenty
krajowe
(KSRR 2030, SRW, SOR
2020(2030), SRKL 2030,
SP 2030, SRKS 2030,
SSiNP 2030, ZSU 2030, KPO)

Zmiany w ustawie Prawo
oświatowe (np. BCU)

Ustawa Prawo
o szkolnictwie wyższym
i o nauce

Ustawa
o aktywności zawodowej
(projekt)

Umiejętności, kompetencje
i kwalifikacje
w programach
współfinansowanych
przez EFS+, EFRR, FS, FST,
EFMRA

Klasyfikacja Zawodów
i Specjalności (KZiS),
ESCO (EK U/KKWiZ),
ISCED(-F) a EQF, PKD 2025
(do III 2023; sekcja P)

Ustawa o Zintegrowanym
Systemie Kwalifikacji
(ZSK)

Diagnoza – obszary szczegółowe

Obszar II. Rynek pracy, prognozy zapotrzebowania na U/K/K

Megatrendy

Transformacja kompetencji (zielona i cyfrowa), praca zdalna, praca 4.0

Sektorowe Rady ds. Kompetencji (PARP)

Badania, analizy: luka kompetencyjna, BKL, nowe zawody, nowe stanowiska pracy, nowe formy pracy / (samo)zatrudnienia

Krajowe Inteligentne Specjalizacje (KIS), Smart Skills (PARP)

Prognozy administracji publicznej: AZ-ZKU (subwencja oświatowa), Barometr Zawodów, GUS - ZRP-05, monitoring rynku pracy)

Prognozy sektora prywatnego w obszarze umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów

Kompetencje kluczowe (zalecenie Rady UE)
Kompetencje przyszłości (PPP)

Zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje cyfrowe

Diagnoza – obszary szczegółowe

Obszar III. System edukacji formalnej, oferty edukacyjne

Kierunki kształcenia
zawodowego
(branżowego) i wyższego

Nowe kierunki

Zmiany w kształceniu
młodocianych
pracowników

Doradztwo zawodowe /
Poradnictwo zawodowe

Badania losów
absolwentów SW (OPIIB)
i szkół zawodowych (IBE)

Nadzór pedagogicznych
nad szkołami
i placówkami kształcącymi
osoby dorosłe,
akredytacje placówek
oświatowych
(KKZ, KUZ - KO)

Włączanie kwalifikacji
uregulowanych
(np. prawo jazdy, SEP)
i rynkowych
do edukacji formalnej

Mobilność edukacyjna
zagraniczna i krajowa

Erasmus+ (FRSE)

Inicjatywy edukacyjne:

MM/MIT, MLP,
pracownie AI, Hackatony,
WorldSkills, P-Tech, etc.

Zmiany w podstawach
programowych,
programach kształcenia,
sylabusach

Obszar IV. Pozaformalny system nabywania przez pracowników umiejętności, kompetencji i kwalifikacji

Finansowanie szkoleń i walidacji ze środków publicznych (BP, KFS, EFS)

Weryfikacja dokumentów na potrzeby mierzenia wskaźników (EFS+)

Reskilling i upskilling, plany rozwoju kariery

Uczenie się dorosłych, LLL

Rozwiązania firm i organizacji skupionych w federacji organizacji pracodawców Business Europe

Trendy szkoleniowe

Platformy L&D, LMS (Learning Management System), e-learning

Indywidualne Rachunki/Konta Szkoleniowe (ILA) / Compte Personnel de Formation (CPF)

Baza Usług Rozwojowych (BUR) – PARP

Rozwiązania proponowane przez ZZ – (np. koordynatorzy działań edukacyjnych w zakładach pracy)

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Diagnoza – obszary szczegółowe

Obszar V. System kwalifikacji i poświadczeń

Europejska
Rama Kwalifikacji (ERK)

Polska
Rama Kwalifikacji (PRK)

NQF na świecie

Kwalifikacje
(wolno)rynkowe,
sektorowe

Tworzenie nowych
kwalifikacji i włączanie
ich do ZSK

Mikropoświadczenia
(Zalecenia Rady UE
22.06.2022)

Badges (odznaki),
standard Open Badges

Sektorowe Ramy
Kwalifikacji -
w sektorach:
budownictwo, handel,
usługi rozwojowe, sport,
turystyka i inne

studia krótkiego cyklu
(kształcenie
specjalistyczne) –
dyplomy na poziomie
V PRK (KRASP)

PEUs / RPL

Nostryfikacje dyplomów,
uznawanie kwalifikacji,
System Kwalifikator
(NAWA)

Uczenie się nieformalne

Walidowanie efektów
uczenia się w Polsce
i w krajach UE (CEDEFOP)

Digitalizacja dyplomów,
świadectw, certyfikatów

II. Priorytety pracodawców – kierunki działań i cele

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

1. Prawo.

**Lepsze prawo
dla rozwijania umiejętności**

2. Finanse.

**Finansowanie
reskillingu i upskillingu
ze środków publicznych**

3. Dualna transformacja kompetencji.

**Umiejętności cyfrowe
i umiejętności zielone**

4. Potrzeby rynku pracy.

**Organizacja edukacji i podejmowanie
decyzji w oparciu
o zapotrzebowanie na umiejętności,
kwalifikacje, zawody**

5. Kwalifikacje i poświadczenia.

**Responsywność systemu kwalifikacji
i poświadczeń na potrzeby rynku
pracy**

6. Kultura uczenia się.

**Uczenie się w miejscu pracy.
Podejście skoncentrowane na
umiejętnościach.**

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

1. Prawo.

Lepsze prawo dla rozwijania umiejętności

1. Lepsze prawo dla rozwijania umiejętności

Kierunek działania	Cele
Monitowanie uchwalenia Ustawy o aktywności zawodowej (projekt) - obecnie Ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia (projekt)	1. Zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej – niwelowanie niedoborów siły roboczej. 2. Zwiększenie aktywności i efektywności PSZ w zakresie działań na rzecz wzrostu mobilności osób poszukujących pracy. 3. Wsparcie kształcenia ustawicznego pracujących (nie tylko osób bezrobotnych). 4. Ograniczenie biurokracji dla pracodawców i zautomatyzowanie usług świadczonych przez urzędy pracy. 5. Zwiększenie dostępności usług poradnictwa zawodowego, dla osób aktywnych zawodowo, niezarejestrowanych, cudzoziemców.
Zmiany w ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK)	1. Zabieganie o przyspieszenie prac nad nowelizacją ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. 2. Stworzenie mechanizmu obligującego ministrów właściwych do wywiązywania się z terminów dotyczących włączania nowych kwalifikacji do systemu, o których mowa w ustawie.
Zmiany w kształceniu młodocianych pracowników – przygotowanie zawodowe	1. Urealnienie wysokości środków oraz zmiana warunków wypłacania pracodawcom dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników. 2. Doprowadzenie do dokonania niezbędnych modyfikacji i zmian regulacji prawnych w celu zwiększenia ich spójności oraz eliminowania nadmiernej biurokracji w procesie przygotowania zawodowego młodocianych.

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

2. Finanse.

Finansowanie reskillingu i upskillingu ze środków publicznych

2. Finansowanie reskillingu i upskillingu ze środków publicznych

Kierunek działania	Cele
 Reforma Krajowego Funduszu Szkoleniowego	1. Restrukturyzacja KFS w kierunku instrumentu realnie służącego podnoszeniu wskaźników uczenia się dorosłych (głównie pozaformalnego) oraz nabywaniu i podnoszeniu umiejętności zgodnych z potrzebami rynku pracy (z instrumentu korzysta zaledwie 0,6% pracujących w Polsce) 2. Zwiększenie procentowego udziału środków przeznaczonych na realizację KFS ze składek odprowadzanych na Fundusz Pracy. 3. Poprawa organizacji naborów wniosków poprzez zmianę procedur i narzędzi aplikowania.
Finansowanie walidacji ze środków publicznych	1. Poszerzanie katalogu finansowanych działań takich jak np. koszty egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, o inne kategorie kwalifikowalnych kosztów takie jak walidacja i certyfikowanie potwierdzające nabycie kwalifikacji, o których mowa w Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji z dnia 22 grudnia 2015 r. (wraz z późn. zm).

2. Finansowanie reskillingu i upskillingu ze środków publicznych c.d.

Kierunek działania	Cele
Monitorowanie rozwiązań i zabieganie o poprawę mechanizmów finansowania (BUR, FERS, PO, KFS, etc.) szkoleń i innych form nabywania i/lub podnoszenia umiejętności i kwalifikacji ze środków publicznych (BP, FP, EFS+, KPO, itp.)	1. Przegląd celowości dotacji i pożyczek. 2. Preferencje dla branż istotnych dla rozwoju regionu. 3. Większe zaangażowanie środków krajowych. 4. Większa decentralizacja mechanizmów finansowania - szczebel wojewódzki lub powiatowy (z koordynacją regionu). 5. Większe zaangażowanie środków z FP na KFS. 6. Zmniejszenie składki na FP, jeśli pracodawca przeznaczają środki na kształcenie ustawiczne swoich pracowników.
Zwiększenie dostępności środków na podnoszenie przez pracowników kompetencji cyfrowych i zielonych	1. Zwiększenie dostępności do środków na wsparcie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, które zwiększą zatrudnialność i możliwości pracy poprzez lepsze dopasowanie umiejętności do zmieniających się warunków pracy, które mają szczególne znaczenie w kontekście zielonej i cyfrowej transformacji. 2. Wspieranie rozwoju osób dorosłych w uczeniu się, np. poprzez zachęty podatkowe.

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

3. Dualna transformacja kompetencji.

Umiejętności cyfrowe i umiejętności zielone

3. Dualna transformacja kompetencji. Umiejętności cyfrowe i umiejętności zielone

Kierunek działania	Cele
Ustanowienie jednego nadrzędnego ośrodka decyzyjnego i realizacja długofalowego planu cyfryzacji edukacji	1. Koordynacja działań i ustanowienie jednego nadrzędnego ośrodka decyzyjnego, którego zadaniem będzie przygotowanie i realizacja długofalowego planu cyfryzacji edukacji oraz współpraca z sektorem edukacji i jego otoczeniem społeczno-gospodarczym. 2. Wspieranie nabywania umiejętności cyfrowych obywateli/-ek.
Zmiany w podstawach programowych, programach kształcenia, sylabusach oraz włączanie kwalifikacji uregulowanych (np. prawo jazdy, SEP) i wolnorynkowych do edukacji formalnej w odpowiedzi na dualną transformację	1. Wyposażenie uczniów i studentów w kompetencje przyszłości. 2. Wyposażanie uczniów i studentów w wiedzę i umiejętności adekwatne do potrzeb rynku pracy.
Stałe doposażanie pracowni i warsztatów kształcenia zawodowego w maszyny, urządzenia i oprogramowanie komputerowe	1. Dostosowanie warunków kształcenia zawodowego do dynamicznych przemian w zakresie mega-trendów, w tym przemian technologicznych. 2. Wsparcie realizacji w większym zakresie zajęć warsztatowych u pracodawców oraz wspieranie ich w doposażaniu stanowisk na których odbywa się przygotowanie zawodowe.

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

4. Potrzeby rynku pracy.

**Organizacja edukacji i podejmowanie decyzji
w oparciu o zapotrzebowanie
na umiejętności, kwalifikacje, zawody**

4. Organizacja edukacji i podejmowanie decyzji w oparciu o zapotrzebowanie na umiejętności, kwalifikacje, zawody

Kierunek działania	Cele
Wspieranie wychowawczej i społecznej funkcji szkoły w oparciu o tworzenie przestrzeni dla autonomii szkół	1. Zwiększanie samodzielności społeczności szkolnej wobec władz centralnych i lokalnych. 2. Dbłość o dobrostan uczniów. 3. Rozwijanie umiejętności współpracy.
Wspieranie zapewnienia kadr uczących – podniesienie wynagrodzeń kadrom uczącym i odbudowa prestiżu zawodu nauczyciela i nauczyciela akademickiego	1. Zapewnienie kadr dla systemu edukacji. 2. Odbudowa prestiżu zawodu nauczyciela. 3. Tworzenie szkół dobrze finansowanych i dobrze zarządzanych. 4. Podniesienie wynagrodzeń kadrom zarządzającym i uczącym (w oświacie oraz szkolnictwie wyższym).
Opracowanie i wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie współpracy między pracodawcami a uczelniami i szkołami kształcącymi w zawodach	1. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów współpracy i koordynacji w zakresie rozwoju umiejętności (nowe kierunki kształcenia branżowego i wyższego). 2. Zwiększenie współpracy między pracodawcami a szkołami kształcącymi w zawodach.
Współtworzenie przez pracodawców efektywnego systemu diagnozowania i informowania o zapotrzebowaniu na umiejętności, kwalifikacje i zawody	1. Wzmocnienie roli sektorowych rad ds. kompetencji (SRdsk) i zapewnienie ich ciągłości finansowania. 2. Większy wpływ na prognozowanie zapotrzebowania na umiejętności, kwalifikacje i zawody.

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

5. Kwalifikacje i poświadczenia.

**Responsywność systemu kwalifikacji i poświadczeń
na potrzeby rynku pracy**

5. Responsywność systemu kwalifikacji i poświadczeń na potrzeby rynku pracy

Kierunek działania	Cele
Przyspieszenie procedowania włączania kwalifikacji do ZSK, w szczególności kwalifikacji wolnorynkowych oraz uregulowanych.	1. Tworzenie nowych kwalifikacji (wolno)rynkowych (także sektorowych) i włączanie ich do ZSK w terminie określonym w ustawie o ZSK. 2. Rozpoczęcie szerokich prac nad uporządkowaniem kwalifikacji uregulowanych w Polsce – poprzez ujednolicanie sposobu określania wymagań stawianych kandydatom/-kom do ich zdobycia (efekty uczenia się, czytelne zasady walidacji, egzaminowania).
Promocja idei i rozwiązań ZSK wśród obywateli, w szczególności kwalifikacji (wolno)rynkowych i sektorowych	1. Poprawa świadomości obywateli/-ek w zakresie możliwości potwierdzania zdobytych efektów uczenia się oraz zwiększenie elastyczności i finansowania działań na rzecz uczenia się przez całe życie i potwierdzania umiejętności.
Wsparcie opracowania standardów wydawania mikropoświadczeń (MP) oraz ich popularyzacja	1. Projektowanie, opisywanie i wydawanie mikropoświadczeń wg standardów zgodnych z Zaleceniem Rady UE. 2. Promocja wykorzystywania mikropoświadczeń oraz digital badges (odznak cyfrowych) w standardzie OB lub innym.
Zabieganie o koordynację działań między rządem, samorządami, a innymi interesariuszami w celu zwiększenia sprawności reagowania systemu edukacji zawodowej na potrzeby rynku	1. Skuteczna koordynacja między rządem, samorządami, a interesariuszami w celu zwiększenia sprawności reagowania systemu edukacji zawodowej (branżowej) na potrzeby rynku. 2. Powołanie podzespołu ds. edukacji w Radzie Dialogu Społecznego, który będzie pracował na rzecz rozwijania umiejętności. 3. Zwiększenie zaangażowania partnerów społecznych w prace Wojewódzkich Zespołów Koordynacyjnych oraz Wojewódzkich Rad Rynku Pracy.

Priorytety Konfederacji Lewiatan w obszarze umiejętności

6. Kultura uczenia się.

Uczenie się w miejscu pracy.
Podejście skoncentrowane na umiejętnościach.

6. Kultura uczenia się. Uczenie się w miejscu pracy. Podejście skoncentrowane na umiejętnościach

Kierunek działania

Cele

**Tworzenie warunków
do rozwoju kultury uczenia się
nastawionej na aktywny
i ciągły rozwój umiejętności**

1. **Promocja uczenia się w miejscu pracy.**
2. Wdrażanie w Polsce **podejścia skoncentrowanego na umiejętnościach.**
3. Tworzenie przedmiotem oferty edukacyjnej tego, co wynika z **potrzeb kompetencyjnych pracodawcy** oraz **potrzeb szkoleniowych pracownika** (ścieżka rozwoju zawodowego pracownika).
4. Wypracowanie skutecznych i trwałych mechanizmów **współpracy i koordynacji międzyresortowej / międzysektorowej** w zakresie rozwoju umiejętności dorosłych.

Finansowane przez Unię Europejską. Poglądy i wyrażone opinie są jednak wyłącznie poglądami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają przepisy Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. W związku z powyższym ani Unia Europejska, ani organ przyznający pomoc nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

www.lewiatan.org

LinkedIn [Konfederacja Lewiatan](#)

FB [Konfederacja Lewiatan](#)

sszymczak@lewiatan.org.pl

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PARP

Grupa PFR